

WSTĘPNE BADANIA NAD MUCHÓWKAMI Z RODZAJU *HYDROTAEA* WYSTĘPUJĄCYMI W POMIESZCZENIACH HODOWLANYCH DLA BYDŁA

STANISŁAW PIĄTKOWSKI

Katedra Zoologii Bezkręgowców Uniwersytetu Gdańskiego, Gdynia

W literaturze dotyczącej ujemnego wpływu muchówek na kondycję i stan zdrowotny zwierząt hodowlanych coraz częściej uwzględnia się gatunki, które w hodowli zwierząt nie są reprezentowane przez duże (liczebne) populacje. Niemniej dzięki specyficznej biologii, zwłaszcza imago, mogą lub uczestniczą one w transmisji chorób wśród zwierząt nie tylko w eubiocenozie czy antropobiocenozie, ale i między nimi. Do takich muchówek należą niektóre gatunki z rodzaju *Hydrotaea*.

W posiadanym materiale zebranym w sezonie wegetacyjnym 1983 roku (od czerwca do września) z 5 obór znajdujących się na terenie woj. gdańskiego (2 obory) i częstochowskiego (3 obory) stwierdzono 431 okazów należących do 5 gatunków rodzaju *Hydrotaea*: *H. armipes*, *H. dentipes*, *H. albipuncta*, *H. irritans* i *H. pellucens*. Materiał zbierano łowiąc muchówki ze stałych miejsc za pomocą siatki entomologicznej wewnątrz pomieszczeń, jak i na zewnętrznych ścianach obór.

W połowach najliczniej reprezentowany był gatunek *H. armipes* — 71,7% złowionych okazów; mniej liczny *H. dentipes* — 21,8%, *H. albipuncta* — 3,7%, *H. irritans* — 2,1% i *H. pellucens* — 0,7%. U czterech z wymienionych gatunków obserwowano stale niewielką przewagę samców, natomiast dla *H. dentipes* charakterystyczna była przewaga samic (84,2% zbioru tego gatunku).

W pomieszczeniach (na oknach, ścianach i słupach) występowały 3 gatunki: *H. armipes*, *H. dentipes* i *H. pellucens*. W nowych, bezściółkowych, jasno oświetlonych oborach najliczniej notowano *H. armipes*, mniej licznie *H. dentipes*. Odwrotnie było w starych oborach ze ściółką, obornikiem i skąpo oświetlonych — *H. dentipes* była liczniejsza niż *H. armipes*. Należy dodać, że *H. armipes* łowiono nie tylko z wymienionych miejsc, ale także w kanale odprowadzającym gnojowicę. *H. pellucens* występowała sporadycznie i tylko w nowej, bezściółkowej oborze w woj. gdańskim.

Na zewnętrznych ścianach budynków hodowlanych łowiono 4 gatunki: *H. dentipes*, *H. armipes*, *H. albipuncta* i *H. irritans*. Liczne były 2 pierwsze. Natomiast *H. irritans* pojawiała się sporadycznie i w pojedynczych okazach. *H. albipuncta* występowała także na wybiegu dla zwierząt i na słupach ogrodzenia. *H. armipes*, oprócz stałej obecności na ścianach, łowiona była z kiszonki przygotowanej na zimę w początkowym okresie jej fermentacji.

Przez cały sezon wegetacyjny łowiono tylko *H. armipes*, z tym że w sierpniu gatunek ten występował najliczniej. *H. dentipes* łowiono w czerwcu i lipcu, ale najliczniejszy był w czerwcu. Natomiast *H. irritans* i *H. pellucens* notowano w czerwcu, zaś *H. albipuncta* w sierpniu. Należy dodać, że przystępując do zbierania materiału na początku czerwca znaleziono dużą liczbę martwych okazów *H. armipes* na parapetach okien; prawdopodobnie były to muchówki, które przezimowały w pomieszczeniach jako imagines.

Na podstawie uzyskanych danych można stwierdzić, że w badanych oborach *H. armipes* i *H. dentipes* należą do gatunków licznie występujących i stale obecnych, natomiast *H. albipuncta*, *H. irritans* obecnych, a *H. pellucens* pojawia się tylko sporadycznie.

Występowanie tych gatunków muchówek w środowisku hodowlanym świadczy o ich powiązaniu pośrednio lub bezpośrednio ze zwierzętami.

Adres autora:

81-370 Gdynia, ul. Czołgistów 46

PRELIMINARY STUDIES OF DIPTERA OF GENUS HYDROTAEA OCCURRING IN CATTLE BREEDING QUARTERS

S. PIĄTKOWSKI

The literature dealing with the effect of *Diptera* on the health and condition of breeding animals is devoting an increasing amount of attention to species which do not occur in large numbers on breeding farms. Nevertheless depending on their biology, they may or do link the natural environment with that of man and contribute to the spread of diseases among animals. The *Hydrotaea* is one of these *Diptera* genera.

The material collected during the growing season — from June to September 1983 from 5 cattle sheds in the voivodeships of Gdańsk and Częstochowa contained 5 *Hydrotaea* species: *H. armipes*, *H. dentipes*, *H. albipuncta*, *H. irritans* and *H. pellucens*. 431 flies were collected. The commonest species was *H. armipes* — 71.8% of the imagines caught, the second most common *H. dentipes* — 21.9%.

H. armipes, *H. dentipes* and *H. pellucens* were found inside the buildings, mostly on the walls and windows. *H. albipuncta* and *H. irritans* were found only outside the breeding quarters. Except for *H. dentipes*, where 84.2% of the flies caught were females, male flies predominated.

The constant presence of these fly species in the breeding environment shows that they must be dependent in some way on the presence of the animals.